

Alim adı müqəddəs və alidir. Hər kas alim adına hörmətlə yanaşır. Cəmiyyət hər zaman alimə yüksək qiymət verir. Alim bəşəriyyəti öyrədənir. Dünya alimlər sayəsində tərəqqi tapır. Onlar öyrənərək, öyrədirlər. Ömrünü və əməyini cəmiyyətin maariflənməsinə həsr edən alimlər heç vaxt unudulmur. Zaman və tarix onları hər zaman xatırlayır. Belə alimlərimizdən biri də professor Əjdər İsmayılovdur. Ömrünü pedaqoji fəaliyyətə həsr edən Əjdər müəllim kimi pedaqoqlar unudulmur, təkcə şagirdləri tərəfindən deyil, bütün cəmiyyət tərəfindən həmişə iltifarla yad edilir.

1990-cı ilin dekabr ayında Bakı-İrevan dəmir yolu ilə gələn yük qatarlarının İrevana tərəf keçməsinin, guya "təhlükəsizliyi" təmin etmək, əslində Naxçıvan Vilayətini ermənilərə təhvil vermək üçün Şərur stansiyasını hərbləşdirmək bəhanəsilə faciəli planı həyata keçirməyə çalışan general Surkov Afiyəddin Cəlilova bildirmişdi ki, komandası altında olan qoşunun bir hissəsini Sədərək qəsəbəsinin girovunda, bir hissəsini Qıvrıq kəndində rus polkunun ərazisində, o biri hissəsini Naxçıvanın çıxacağında yerləşdirdikdən sonra yolu Mehri stansiyasından bağlamış ermənilərlə danışığa gedəcək. Bir dəstə ziyalını dinləyəndən sonra rus generalının öz dili ilə dediyi planı ifşa edən Əjdər İsmay-

xil edilməsi planlaşdırıldığı bir zamanda Abşeron bağlarında gizlədilmiş Viktor Polyaniçkonun Bakıda 20 yanvar qırğınına təkrar etməyə hazırlaşan Pirmokov rus kəşfiyyatına başçılıq etdiyini mitinq iştirakçılarına çatdırmış, xalqı ayıqlıq, qarşından gələcək fəlakətlərdən xilas üçün Heydər Əliyevin ətrafında birləşməyə çağırmışdır.

Əjdər İsmayılov mitinqdən sonra Heydər Əliyevin dəvətilə Naxçıvanda onun qəbulunda olmuş və Bakıda baş verən mürəkkəb və ziddiyyətli siyasi hadisələr barədə xilaskarımıza ətraflı məlumat vermişdi. Sonra baş verən mürəkkəb hadisələrin xaosunda xilas yolunu seçə bilməyən xalqı onun ətrafında birləşdirmək üçün partiya yaratmağın zəruriliyini təklif etmişdi.

Türk dünyasının qoca çinari

Professor Əjdər İsmayılovun əziz xatirəsinə



Professor Əjdər Tağıoğlu
23.04.1938 – 13.03.2022

Dövləti qoruyun!

1992-ci ilin avqust ayında bu məqsədlə o, Şırurda ziyalılardan ibarət "Heydər Əliyev tərəfdarları" təşəbbüs qrupunu yaratmış, rayon ərazisini dairelərə ayırmış və bir neçə ayda otuz iki mindən artıq tərəfdarı siyahıya almışdı. Şərurluların bu fəaliyyəti 1992-ci il 21 noyabr tarixində YAP-ın Naxçıvanda keçirilən təsis konfransının tarixi əsasını qoymuş oldu.

Əjdər İsmayılov dəfələrlə ölümlə üz-üzə qalsa da bu siyasi fəaliyyətindən əl çəkməmiş Heydər Əliyevin yaxın silahdaşı kimi

Professor Əjdər İsmayılovun Azərbaycan dövlətinin yenidən müstəqillik əldə edilməsində əməyi çoxdur və dərnlıdır. O Azərbaycan tarixində iz qoyub gəlmişdir. Bunun özü bir fəxr edicidir ki, heç vaxt unudulmayacaq, hər zaman qəlblərdə yaşayacaq. Mən deyirdim ki, Professor ŞƏHİD oldu, çünki gecə-gündüz dayanmadan axtarırdı idi. Çox istəyirdi ki, Azərbaycanın təhriq olunmuş bir sıra tarixini olduğu kimi yazsın və bunun çox qismində nail oldu. Əjdər müəllim Azərbaycan tarixinin dərinliklərinə getmişdi, çatdırıb yazsa bilmədiyi çox tarix qaldı.

Əjdər İsmayılov 23 aprel 1938-ci ildə Naxçıvan MR Şərur rayon Çomaxtur kəndində anadan olmuşdur 1961-ci ildə ADU-nun filologiya fakültəsini bitirmiş. 1963-1965-ci illərdə Azərbaycan Teatr İnstitutunun rejissorluq fakültəsində oxumuş, rejissor Mehdi Məmmədov və aktyor Rza Təhməsinin tələbəsi olmuşdur.

1988-ci ildən Azərbaycanda məlum hadisələrlə bağlı Xalq hərəkətinə qoşulmuş və bir çox hadisələrin qarşısını alınmasında fəal olmuşdur.

1990-cı ilin noyabr ayında təsis etdikləri "Şərur döyüşür" hərbi-cəbhə qəzetinin ilk sayı Şərur rayon mətbəəsində onun Kremlin işğalçı siyasətini ifşa edən "İmperiya qoşunları Naxçıvan sərhədlərində" adlı məqaləsi ilə buraxılmışdır.

İlovun qəti etirazından nəticəyə gələn Afiyəddin Cəlilov Surkovun ordusunu Muxtar Respublikanın ərazisindən çıxarmışdı.

1992-ci ilin 21 aprelində Azərbaycan Respublikasına prezident seçkisi qarşısında Şərur əhalisinin toplantısını təşkil etmiş, Heydər Əliyevin prezidentliyə namizədliyini irəli sürmüşdü. Bu toplantı müdrik siyasi rəhbərinin Azərbaycanı müstəqilliyə aparacaq mübarizə yolunun başlanğıcı idi. Toplantının çıxardığı qərarı 22 aprel 1992-ci ildə Bakı şəhərində yerləşən döyüşən Naxçıvana hər cür köməklik göstərən "Əlinca" cəmiyyətinə çatdırmışdır.

Heydər Əliyevin Azərbaycan Respublikasına prezident namizədliyini irəli sürmüş Şərur əhalisinin toplantısında "yaş həddi" ilə əlaqədar çıxarılmış qərarı müdafiə etmək üçün keçmiş Ali Sovetinin binası qarşısında 1992-ci ilin 24 aprelində tarixi mitinq keçirilmişdi. Mitinqin iştirakçılarından olan Əjdər İsmayılov ilk çıxışında iki məlum qüvvəllil qoşnu dövlət tərəfindən Azərbaycanı parçalayıb, ermənilərə Kür çayında hüduqlanan, oradan "Port İllç" deyilən ərazidən dənizə çıxan böyük coğrafiyanı, oradan başlayaraq Abşeron yarımadası və ölkəmizin şimal torpaqları onunla həmsərhəd olan qoşnu dövlətin, Talış bölgəsi başqa bir qoşnu ölkənin ərazisində da-

axıra qədər Ülu önderin xalqı xilas etməsi yolunda mübarizə aparmışdır.

Ona Hakimiyyətdə təmsil olunması üçün bir neçə təklif olsa da, o, heç bir vəzifə tutmadan bildirmişdi ki, mən xalqımın ziyalısıyam, bu gördüyüm işlər ziyalı kimi mənim qarşımda duran əsas məsələlərdən biri idi. Və beləcə heç bir vəzifə götürmədən öz kitabxanasına çəkiliblər, "Qədim Ön Asiya və Ön Qafqaz türk tayfaları", "Moisey Xorenatsi anonim keşiş müəllifdir", "Mesrop Maştoş əlifba ixtirafçısı deyil, fırıldaqçı anonim keşişdir", "Naxçıvan toponiminin etnoitarixi əlsənələr qədr qədimdir" tarixi əsərlər və bir neçə elmi məqalələr yazaraq bizə miras qoymuşdur.

Professor Əjdər İsmayılov "Turan Araşdırma Mərkəzi" İB-ni qeydiyyatdan keçirdərək mərkəzin sədri kimi, Turan əhatəsinin genişlənməsində böyük rolunu plub.

Professorun həyat yolunu şox qısa olaraq nəzərdən keçirdik. Amma mənim üçün çox dəyərli bir şəxsiyyətin ölüm xəbəri məni, eləcə də Professor sevrələri çox sarsıtmışdır. Ruhunuz şad olsun Professor! Axırıncı dəfə danışıqda həyatın haqsızlıqlarına qarşı möhkəm olmağımı tövsiyə etdiniz.

Sizinlə məsləhətləşmək istəyəndə yənə kontaktımdakı bir nömrəyə zəng çatmayacaq...

Bilman İSAQ